

دینو بوزاتی

میزدانیکی بچوشه

و: عهبدولامحمد محمود زنگنه

"ئۇنىتىقى فريشته دواى بىدەنگبۇونىكى زۆر كەوتە قىسە: "سيگرىتارىق، پىيم بللى كە لە ژياندا بۇويت قەت ھەستت بە بەختە وەرى كردووه؟"

هاورىكەي بە زەردەخانە يەكە وەلامى دايەوە: "چۆن بىرۇككەيەكە، لەسەر زەھىر ھىچ كەس ناتوانىت بەختە وەر بىت ئەمەي گوت و لە گىرفانى پاكەتە مارلىقۇرۇككەي دەرهىننا".

بەيانىيەكى رۆزى يەكشەمە، دواى مەراسىمى نوېش، ھەردو فريشته ئۇنىتىق و سىگرىتارىق لەسەر دوو كورسىي رەشى چەرم لە جۆرى "مېلر" دانىشتن، لە بەرزايىي ئاسمانانە وە تەماشاي نەخشە و پىلانە كانى مروقە زالىمەكانى سەر زەھىيان دەكرد.

ئۇنىتىقى فريشته دواى بىدەنگبۈونىكى زۆر كەوتە قىسە: "سيگرتارىق، پىم بللى كە لە ژياندا بىوپەت قەت ھەستت بە بەختە وەرى كردووه؟"
هاورپىكەي بە زەردەخەنەيەكەوە وەلامى دايەوە: "چۈن بىرۆكەيەكە، لەسەر زەرى ھىج كەس ناتوانىت بەختە وەرى بىت"

ئەمەي گوت و لە كىرفانى پاكەتە مارلېرۆكەي دەرھىنارا گوتى: "جىڭەرەيەك ناكىشىت؟"
ئۇنىتىق وەلامى دايەوە: "بە خۆشحالىيەوە، ھەرچەندە بەيانىان ناكىشىم، بەلام ئەمەرچەزىنە...
وەك خۆيىشت دەزانىت، پىممايە بەختە وەرى ...

سيگرتارىق قىسەكەي پى بىرپى: "بەلايەنى خۆتەوە... بەختە وەرى بىوپەت؟"
"ھەرگىز بەختە وەر نېبۈو... بەلام قەناعەتم وايە كە..."

"بەلام بىۋانە، سەيريان كە! سىگرتارىق بە دەم ئاماژە كىرىنەوە بۆ خوارەوە ئەمەي گوت
: " مليۆنەدا كەسەن، ئەمەرپىش بەيانىي رۆزى يەكشەمەيە، ئەم بەيانىيەي لەھەمۇ
ساتەكانى ترى رۆزەكە گرىنكتەرە ھىشتا تەواو نېبۈو، رۆزىكى خۆشىشە و خۆر ھەلاتۇو،
زۆر گەرمىش نىيە و شىنەبايەكى خۆش و فىينكىش ھەلى كردووه، درەخت و كىلگەكان
گولىيان كردووه، وەرزى بەهارە، وېرپاي ئەۋەپىش لە گەشەسەندىتكى ئابورىشىدان و دەبى
ھەست بە رەزامەندى بىن، وانىيە؟ لەكەل ئەۋەشدا يەك كەسم پى بللى، تەنبا يەك كەس لە
نېو ئەم مليۆنەدا خەلکدا ھەست بە رەزامەندى بىكەت، لەو زىاتىم لىت ناوى، ئەگەر ئەو
كەسەت پىشان دام، دەعوەتىكەت دەكەم."

"باشە. ئۇنىتىق وەلامى دايەوە و بەوردى لىرەو لەۋى لە خوارەوە لەسەر زەرى كەوتە
چاوكىدان لەو قەرەبالغىيە بى سىنورەدا. هاتە ئەو بروايەي بىئەپەدەي بىئەپەت بە زووتىرين
كەت بە ئاماڭەكەي بىگات، چونكە ئەم كارە لاي كەمى چەند رۆزىكى دەۋىت. بەلام كى
دەزانىت؟

سيگرتارىق بە زەردەخەنەيەكى گالىتە پىيەتەنەوە دىقەتى دەدا. "دیارە گالىتە پىكىرىنىكى
ئاسايىيە، دەنا ج فريشته يەك... لە ناكاوا ئۇنىتىق لەسەر كورسىيەكەي ھەستا و گوتى: "وا
بىزام دىتىمەوە
"لە كۆئى"

"لە شويىنەدا" لە دوور، ئاماژە بە شارەدىيەكى نېو ھەردەكان دا كە خەلکىكى زۆر لە
كلىساكە دەھاتنە دەر... ئەها ئەو منالە بچىكۈلەيە دەبىنیت؟"
"ئەوهى قاچى قەوس بۇوهتەوە؟"

" بهلی .. خویه‌تی، توزیک راوه‌سته تا ..."

نوریتای کچوله‌ی ته‌مه‌ن چوار سالان، فاچه‌کانی قهوس بعون، خویشی لواز و بنیس بوو وهک ئوهی نهخوش بیت، دایکی دهستی گرتبوو، به ئاسانی نیشانه‌ی هژاری به خیزانه‌کوه ده‌بینرا، كهچی نوریتا عه‌زیه‌یه‌کی روزی یه‌کشمه‌ی رازاوه‌ی له‌بردابوو، هر خوا ده‌زانتیت ئهو عه‌زیه‌یه چهنده زه‌محمه‌ت و قوربانی بق دراوه!

له خواره‌وهی قادرمه‌ی کلیساکه‌دا چهند فروشیاریک هه‌بعون: گولفروش، مه‌دالیا و وینه‌ی پیاواني ئاینى فرقش، میزلدانفروش، تۆپه‌لیک میزلدانی رهنگاواره‌نگ بجهوانى به ده نه‌مرترين شنه‌باوه به‌سەر سەرى فروشیاره‌کوه دهشەکانه‌وه، منالله‌که له به‌ردەمی فروشیاره‌که‌دا وەستا و دهستیشى به دهستی دایکیي‌وه بwoo، لم ساته‌دا، به زەردەخه‌نیه‌کی فريوده‌رانه كه مايىه‌ی بەزەي پېداهاتنەوه بwoo، چاوى بق میزلدانه‌كان هەلبىرى و له چاوه‌کانيدا جۈرىك له كەيلى و حەز بەدى دەكرا كه سەرسەختىرىن هيىزى دۆزەخى خۆى له به‌ردەمدا نەدەگرت، هەر تەماشاكىرىنى مندالله ئەم هەموو هيىزە لەبننەهاتووه‌ی هەيىه، رەنگە له بهر ئوه بىت كه مندال و بى دەسەلات و بىگوناھن "روانىنى تۇونكە سەگىش هەروايە كاتىك عەزىتىيان دەدرىت".

ھەر بق ئەم پرسەيش ئۇنىتىۋى فريشته شارەزا له شتەكاندا ئەم مندالله‌ی بىنا كرد و بهم شىيوه‌ييش راڭھى كرد: حەزى بعونى میزلدانىك لاي ئەم مندالله ھىنندە بەھىزە كە دايکى ناچار دەكات حەزەكەي بەدى بەھىنەت ئىنىشاللا، ئەوكات بىكومان بەختەور دەبىت، رەنگە بق چەند سەعاتىكىش بىت، بەلام خۆ بەختەور دەبىت، جا ئەوكات منىش گەرەوەكە لە سىگارىتۇ دەبەمەوه.

ئۇنىتىۋى فريشته دەيتوانى ئەو دىيمەنە بېبىنەت كە له خواره‌وه له مەيدانى شارەدىكەدا رووى داوه، بەلام نەيدەتوانى گوئى له و قسانە بىت كە كچوله‌کە بق دايکى دەيكىد و ھەروهەدا وەلەمەكەي دايکىشى بق ئەم، ئەويش بەھۆى دژوارىيەكەوه كە كەس نەھىنەيەكەي نەدەزانى: چونكە فريشته‌كان له بەھەشتەوه دەتوانى رووداوه‌كانى زەۋى بېبىن، وەك ئوهى لە نىچەقاۋياندا تەلىسكۆپى كەورەيان ھەبىت، بەلام دەنگ و ژاوه‌ژاوه‌كانى زەۋىييان پى ناگات" لە چەند بارىكى ھەموارتە -استثناء-دا نەبىت كە دواتر باسى دەكەين": رەنگە نەگەيىشتى ئەو ژاوه‌ژاوانە بق پاراستنى مىشكى فريشته‌كان بىت لە گرمەگرمى مەكىنەكان.

دایکى كچوله‌کە ويستى له رۆيىشتى خۆى به‌ردەوام بىت و دهستى كچەكەيشى گرتبوو،

ئۇنىتىقى فريشته له وە ترسا مەسىلەكە له وىدا بە پىي ياسا تالەكانى نىيو مرۆفەكان، ياساي شىكست و نائومىدى كۆتايى پى بىت، چونكە ئە داوا جىسەرنجە لە چاوهكانى كچوڭلەكە دەبىرىسكايىوه، تەنانەت رەقتىرين زىپوش خۇي لە بەردىمدا رانەدەگرت، تەنەيا هەزارى دەيتىوانى، چونكە هەزارى دلى نىيە و بۆ خەكانى مەنداڭىك نەرم نابىت.

خۆشىختنانە، فريشته كە نۆريتايى بىنى كە لەسەر پەنجەي بېتىيەكانى وەستا بۇو و بەردىم دەپەۋانىيە چاوهكانى دايىكى و تا ئەپەرى توانىيىش دىدە پې سۆز و سکالاڭانى دەكراڭانەوه. دايىكى بىنىي قىسە لەكەل مىزىلداڭەنفرۆشەكەدا دەكتات و پارەي دەداتە دەست، كچەكەي بىنى بە دەست ئامازەي كرد و پياوهكەيش جوانترىن مىزىلدانى بۆلى كردهوه، كە پېپە لە هەوا و رەنگىشى زەردىيەكى كاڭ بۇو.

ئەوەتا ئىستا نۆريتاشانى دايىكى دەپوات و بەردىم سەيرى مىزىلداڭەكە دەكتات و وەك ئەوهى لە باوهەدا نەبىت گرتۇويەتى بە دەستتىيەوه، مىزىلداڭەكەيش بەدوایەوه لە هەوا دەشەكايەوه.

ئۇنىتىقى فريشته بە دەم نەرمە پىكەنینىيەكى مەكرىبازانەوه بە ئەنىشىكى سىخورمەيەكى لە سىگىرتارىقى ھاۋىتى دا، ئەويش بۆ رەزامەندى دەربىرىن پى كەنى، چونكە فريشته دەبىت هەر بەختەوەر بىت بە دۆراندىنى گرەو ئەگەر ئە دۆرانە تۈرقاڭىكىش بىت خەم و مەينەتىي مەرۆف كەم بىكەتەوه.

تۆكىيت نۆريتاشانى بىيانىيە بە مىزىلداڭەكەتەوه بە شارقچەكەدا تۆ دەپەپەت؟ تۆ ئەو بۇوكە گەنج و رازاوهيەيت كە لە كاڭساواه دىيىتە دەر، تۆ شازادەي سەركەوتۇويت، تۆ كۆرانىبىيژە خواوهندىيەكەيت كە خراوېتە سەر شانى جەماوهرىيەكى بىشىمىار، تۆ جوانترىن و دەولەمەندىرىن ژنى جىهانىت، تۆ خۆشەویستىي ھاۋىبەش و بەختەوەرىت، تۆ گول، ئاواز، مانگ، درەخت و دارستانەكانىت، تۆ ھەموو ئۆوانەيت چونكە مىزىلداڭىكى بچىكەل و دەها بەختەوەرى كردىت، ئىتىر قاچە داماوهكانىت نەخۆش نەمان، بۇونە دووقاچى تۆكمە و بەھىزى وەرزشوانىيەكى براوه لە ئۆلۈمپىياتدا.

ھەر دوو فريشته كە مiliان قوت كىرىبوبووه و بەردىم تەماشايىان دەكىد. دايىك و كچىك گەيشتنە مالەكەيان لەسەر بەرزايىيەكى گەرەكىكى هەزارنىشىن. دايىكى چووه ژۇورەوە بۆ ئىشەكانى، نۆريتايىش بە خۇي و مىزىلداڭەكەيەوه لەسەر دىوارىيەكى درېڭىزكراوهى كۆلانەكەيان دانىشتبۇو، دەمىك تەماشايى مىزىلداڭەكەي دەكىد و تاوىيەكىش دەپەۋانىيە ئەوانەي بەوىدا گوزەريان دەكىد: ئە سووربۇو لەسەر ئەوهى ھەموو كەسەيىك بىبىنەت و بە

به خته و هرییه که شادمان بن، ئگه رچی به هۆی خانووه کانه وه رووناکی بەر کۆلانه که نەدەکەوت و هیچ جوانییه کیش له سیمای کچۆلەکەدا بەری نەدەکرا، بەلام روحساری هیندە گەش بۇو مالەکانى دەروریه ریشى رۆشن کردىبووه و دواتر سى مىردىمندال لە هاروهاجە دلىقەکان بەویدا تى پەرین، کچەکەیش بەدم زەردەخەنەوە سەرنجى بۇ لای خۆی راکیشان، يەکیکیان خۆی گەياندى و وەک ئەوهى کارىكى ئاسايى بکات جگەرەکەی لە دەمى كرددەوە و نووساندى بە مىزىلەنەکەوە و دەستبەجى زرمەی كرد و تەقى و دەزووه کەی بە شۆرى بەدەستى نۆريتاتوھ مايەوە كە پارچە لاستىكىيىكى پىوه مابۇوه وە. مىنالەكە سەرەتا نەيدەزانى چى رووی داوه، بە سەرسامى و حەپسانەوە دەپەۋانىيە ئەو هاروهاجانە بەدم پىكەنینەوە لىتى دوور دەكەوتتنەوە، دواجار بۆئى دەركەوت مىزىلەنەکەي دىيار نەماوه و بۆھەميشە هوکارى بەختە و هرییه کەي لە دەست چووه.

لە روحسارە بچۈلەكەيدا دووتا سى لۆچى سەپەير دەركەوتن بەر لەوهى بىنە چرج و لۆچىي گريانىيىكى نائومىيدانە، ئازارىكى بىنى سىنور بۇو، شتىكى زۆر ناخوش كە چارەسەرى نەدەکرا. پىشتر وتمان هیچ چرپەيەكى مرۆڤ ناگاتە باخە دلىفېنەكانى بەھەشت: نە گرمە و نەبرەي مەكينە و نە لوورەي ئىنزار و نە تەقەى تفەنگ و نە هاوار و تەقىنەوە ئەتۇمييەكان، لەگەل ئەمەشدا گرييى ئەم کچۆلەيە گەيشتە ئۆئى و لە ھەمۇو جىيەكدا دەنگى دايەوە، بىگومان بەھەشت بە شوينى ئاشتى و بەختە و هریي ھەمەميشەيى دادەنریت، بەلام تا رادەيەكى دىاريکراو، دەنا فريشىتەكان چۆن ئاكايان لە ئازارەكانى مرۆڤ دەبىت؟

ئەوه بۆ بەختىارە سەرقالبۇوه كان بە چېزى پاک و بىنە گەردىانەوە خورپەيەك بۇو، سىيېبەرى ئەم مەملەكتى نوورەي شىۋاند و دلەكانى رەنجان، كى دەتوانىت قەرەبۇوي ئازارى ئەم کچۆلەيە بکاتەوە؟

سىگرىتارىق بىنە وهى ورتەي لە دەم بىتتەدر چاوى بىپىيە ئۆنپىتى فريشىتەي هاۋپىي. ئاي لە بۈگەنلىي ئەم جىهانە! ئۆنپىتى منجەمنجىيى كرد و جگەرەكەي فېرى دا كە لەو ساتەيدا داي كىرساندبوو، جگەرەكە بەدواي خۆيدا بەدم غلبۇونەوهى بەسەر زەۋيدا ھىلەيىكى سەپەيرى لىتى كەوتەوە، يەكىك لەسەر زەۋى باسى لە دەفرە فريوهەكان كرد. وەرگىتىر بۆ عەربى: مەممەد فرى